

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันจะต้องมีการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปด้วยเพื่อพัฒนาคุณภาพของคน ให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งกาย ใจ และปัญญา พร้อมทั้งความสามารถในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมอันก่อปรด้วยความสามัคคีและความเอื้ออาทรต่อกัน (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มีแนวคิดในการพัฒนาแบบองค์รวม โดยยึดคนเป็นสำคัญในการพัฒนา เน้นการสร้างค่านิยมที่ดีให้เกิดคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสามัคคีและเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) สอดคล้องกับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งมั่นพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 5) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนและทำให้คนเกิดการพัฒนาตนเอง และเปลี่ยนแปลงในทุกด้านซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง การพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล

ในการพัฒนาการศึกษานั้น จะพัฒนาคุณภาพของคนได้มากเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการวางแผนจัดการดำเนินการศึกษาในสถานศึกษา ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษานั้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผน การจัดองค์การ การสื่อสาร และการควบคุม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารงานในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีทิศทางในการดำเนินงาน ต้องเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของการศึกษาองค์รวมทั้งระบบอย่างชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

ภารกิจในการบริหารการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษานั้น โดยทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ 6 งานหลัก ด้วยกันคือ งานวิชาการ งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรมและการบริการต่างๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี คนเก่ง ได้อย่างมากเช่นกัน เช่น การปกครองให้เด็กมีระเบียบวินัย การจัดกิจกรรม กีฬา กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว บุคลากรในโรงเรียนที่ทำหน้าที่โดยตรง คือ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายกิจการนักเรียน การพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ได้นั้น ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้งานด้านนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกฝ่าย สนับสนุนและส่งเสริมงานกิจการนักเรียนร่วมกันกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย จัดทำแผนงาน โครงการบริหารงานด้านนี้ให้ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 22)

โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยระดับก่อนประถมศึกษาจัดสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540 ของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ มีระเบียบวินัย กริยามารยาท ตามวัฒนธรรมไทย ช่วยกันอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน การบริหารงานโรงเรียนนั้น มีบุคลากรครบตามโครงสร้าง และภาระงาน โดยกำหนดแบ่งบุคลากรออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคลากร ฝ่ายธุรการ - การเงินและอาคารสถานที่ ฝ่ายกิจการนักเรียน และสัมพันธ์ชุมชน โดยทุกฝ่ายมีหัวหน้าฝ่าย รองหัวหน้าฝ่ายดูแลรับผิดชอบ มีคณะกรรมการอำนวยการ โรงเรียนทำหน้าที่ ควบคุมดูแลการบริหารงานของโรงเรียนคณะกรรมการอำนวยการ โรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบที่กำหนด ซึ่งฝ่ายกิจการนักเรียนนั้นมีเป้าหมายในการพัฒนา

ผู้เรียน ดังนี้ ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีกริยามารยาท ตามแบบวัฒนธรรมไทย และสนับสนุนให้นักเรียนดูแลรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษานั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสมรรถนะการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 เพื่อที่จะได้ทราบสมรรถนะการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ 1) สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน 2) สามารถบริหารจัดการให้เกิดงานบริการแก่ผู้เรียน 3) สามารถส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ 4) สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 76ง ลงวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2548) (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า 20) เพื่อจะได้นำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา อันจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนคุณภาพไปสู่สังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ต่างกัน

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ต่างกัน

4. ครูที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาสมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 สมรรถนะบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

1.2 สมรรถนะบริหารจัดการให้เกิดงานบริการแก่ผู้เรียน

1.3 สมรรถนะส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้าน

ต่างๆ

1.4 สมรรถนะส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษากับครูโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ผู้วิจัยประมาณจำนวน

ประชากรปีการศึกษา 2552 โดยมีโรงเรียนมีขนาดของโรงเรียนแบ่ง โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 118 โรงเรียน ครูจำนวนทั้งหมด 6,652 คน เมื่อเปิดตารางครูชี้และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 365 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนจำนวน 105 โรงเรียน และครูจำนวน 365 คน จากข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

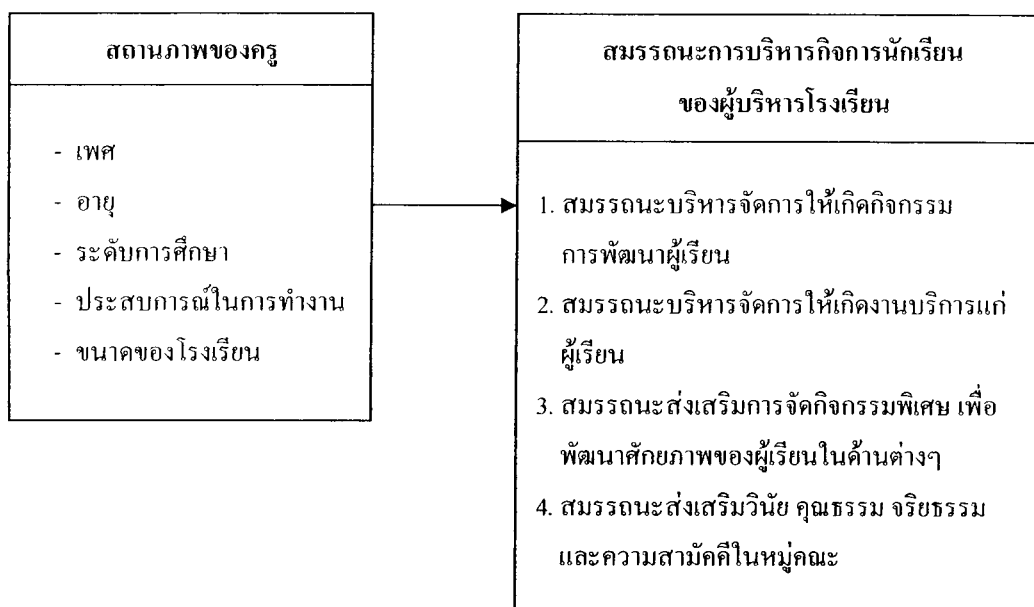
2. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการศึกษา ดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ แสดงไว้ดังภาพ

ตัวแปรอิสระตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นียมศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการจัดการในการบริหารกิจการนักเรียนตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

สมรรถนะบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีทักษะในด้านการบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมชมรมต่างๆ

สมรรถนะบริหารจัดการให้เกิดงานบริการแก่ผู้เรียน หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีทักษะในด้านการบริหารจัดการให้เกิดงานบริการแก่ผู้เรียน ได้แก่ งานบริการวิชาการ บริการห้องสมุด บริการสุขภาพอนามัยนักเรียน บริการจัดอาหารกลางวัน บริการด้านการรักษาความปลอดภัย

สมรรถนะส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีทักษะในด้านการบริหารจัดการให้เกิดการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านกีฬา ด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์

สมรรถนะส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีทักษะในด้านการบริหารจัดการให้เกิดส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

เพศ หมายถึง เพศของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศหญิง เพศชาย

อายุ หมายถึง อายุของครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

1) อายุต่ำกว่า 30 ปี หมายถึง อายุของครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 30 ปี

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 5-10 ปี

3) ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่ครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปฏิบัติงาน ซึ่งมีการแบ่งขนาดของโรงเรียน ตามปริมาณของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

1) โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่ครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปฏิบัติงานซึ่งมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 400 คน

2) โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่ครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปฏิบัติงานซึ่งมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401 - 800 คน

3) โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่ครูผู้ทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปฏิบัติงานซึ่งมีจำนวนนักเรียนมากกว่า 801 คนขึ้นไป

โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 หมายถึง โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 118 โรง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานบริหารกิจการนักเรียนของการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

3. เป็นแนวทางพัฒนาสมรรถนะการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน
เอกชน